

بررسی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی

نویسندگان: دکتر محمد حسن میرزا محمدی^۱ و فرامرز بیجنوند^۲

۱. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد
۲. کارشناس ارشد علوم تربیتی دانشگاه شاهد و عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز

*Email: mirzamohammadi@shahed.ac.ir

چکیده

هدف اساسی تحقیق حاضر، بررسی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی بوده است. روش مورد استفاده در این پژوهش، پیمایشی است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ای حاوی موانع فردی و اجتماعی بوده که با استفاده از مطالعه منابع معتبر علمی در این زمینه و بررسی پیشینه تحقیق، بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت، تنظیم شده و روایی آن با استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصین سنجیده و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۸ به دست آمده است. جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل در نیمسال دوم ۸۹-۸۸ دانشگاه شاهد، تشکیل داده‌اند که تعداد آن‌ها، ۱۰۸۷ نفر بوده است و از این میان، تعداد ۲۹۱ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شده‌اند. دانشکده‌های دارای دانشجویان کارشناسی ارشد در دانشگاه شاهد، شامل شش دانشکده؛ علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، علوم کشاورزی، هنر و پزشکی بوده‌اند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی (از جمله شاخص‌های فراوانی و درصد فراوانی) و از آزمون‌های استنباطی (از جمله آزمون فریدمن و آزمون دو) استفاده گردید. از آزمون فریدمن به منظور رتبه بندی و از آزمون آبی دو به منظور بررسی معناداری تفاوت‌ها، استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فریدمن، نشان داد که بیشترین و کمترین موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به ترتیب شامل؛ نداشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی در دوره قبلی و عدم آشنایی با نحوه استفاده از رایانه، اینترنت و ابزارهای جستجوی اطلاعات و از طرف دیگر بیشترین و کمترین موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی نیز به ترتیب شامل؛ پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور و اولویت نداشتن فعالیت‌های پژوهشی در نگرش اساتید، با وجود آگاهی از اهمیت پژوهش بوده است همچنین نتایج آزمون آبی دو نشان داد؛ تفاوت بین رتبه‌های هر سؤال هم در موانع فردی و هم در موانع اجتماعی، معنادار است. یافته‌ها حاکی است که بین دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد زن و مرد کل دانشگاه در مورد موانع فردی و اجتماعی، تفاوت معنادار وجود ندارد.

کلیدواژه‌ها: موانع پژوهش، مقالات علمی، دانشجویان کارشناسی ارشد، دانشگاه شاهد.

دانشور

رشته‌ار

تربیت و اجتماع

• دریافت مقاله: ۸۹/۴/۱۵

• پذیرش مقاله: ۹۰/۳/۹

Scientific-Research Journal
Of Shahed University
Seventeenth Year
No.42
Aug-sep. 2010
Education & Society

دوماهنامه علمی-پژوهشی

دانشگاه شاهد

سال هفدهم - شماره ۴۲

شهریور ۱۳۸۹

مقدمه

دانشمندان تحقیقات را یکی از محورهای کلیدی در امنیت ملی کشورها دانسته و بر این باورند که پیشرفت در هر زمینه‌ای به پژوهش و برنامه‌ریزی دقیق نیاز دارد [۱ و ۲]. پژوهش، همواره از ابزارهای پیشرفت مادی و معنوی بشر بوده است. در واقع پژوهش اصلی‌ترین نیروی محرکه یک جامعه در مسیر ترقی بوده و از آن به‌عنوان یکی از شاخص‌های مهم رشد، نام برده می‌شود [۳]. کمیت و کیفیت تولیدات علمی (طرح‌ها و مقالات پژوهشی) یکی از مهمترین معیارهای توسعه علمی در کشور محسوب گردیده [۴ و ۵] و تحلیل میزان مقالات علمی یکی از شیوه‌های سنجش برونداد علمی هر کشور می‌باشد [۷]. تحقیقات منتشر شده‌ی اخیر نشان می‌دهد که محققان کشورهای در حال توسعه‌ی دنیا، نسبت محدودی از کل مقالات منتشر شده در مجلات را به خود اختصاص می‌دهند [۸]. در کشورهای در حال توسعه، کارگزاران به دلایل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، دنبال رفع مشکلات آنی بوده و به تحقیق و پژوهش که معمولاً نتایج آنها سال‌ها بعد مورد استفاده قرار می‌گیرد، کمتر توجه دارند [۹]. تا زمانی که مسئولان از نتایج تحقیقات در اتخاذ تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و آموزشی بهره نبرند، آن کشور به توسعه‌ی پایدار و اجتماعی دست نخواهد یافت [۱۰]. در کشورهای توسعه یافته، به‌طور متوسط ۲ تا ۳ درصد تولید ناخالص سرانه‌ی خود را صرف پژوهش می‌کنند، در حالی که طی دهه‌ی اخیر، ایران تنها حدود ۰/۳ تا ۰/۴ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را صرف پژوهش کرده است [۱۱ و ۱۲]. از طرف دیگر تولید ناخالص سرانه‌ی ایران تقریباً ۱۰ تا ۱۵ برابر کمتر از کشورهای توسعه یافته است. ایران در مقایسه با کشورهای توسعه یافته (ایالات متحده، کشورهای اروپای غربی و ژاپن)، نسبت به جمعیتش ۱۰۰ برابر کمتر مقاله تولید می‌کند. شاید بتوان این ضریب ۱۰۰ را با توجه به آمار و اطلاعات مذکور توجیه نمود. با توجه به فاصله‌ی زیاد

تولید ناخالص ملی ایران با کشورهای صنعتی، اگر قرار باشد فاصله‌ی علمی خود را کم کنیم لازم است که بودجه‌ی پژوهشی خود را چندین برابر افزایش دهیم [۱ و ۴ و ۱۲]. پژوهش‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۹۹۰ معادل ۹۶ درصد از بودجه‌های تحقیقاتی جهان را کشورهای توسعه یافته هزینه کرده‌اند و تنها ۴ درصد آن را کشورهای در حال توسعه برعهده داشته‌اند که سهم کشورهای اسلامی از این میزان فقط ۱ درصد بوده است [۵ و ۱۳ و ۱۴].

دانشگاه‌ها به‌عنوان سازمان‌های تولید کننده‌ی علم، مسئولیت پاسخگویی به نیازهای روز به روز متنوع جوامع را به عهده دارند [۱۵]. دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مانند هر نظام اجتماعی دیگر و براساس سطح پیشرفت و نیازهای جامعه، می‌توانند کارکردهای متفاوتی داشته باشند. سازمان علمی فرهنگی ملل متحد (UNESCO) سه کارکرد اصلی دانشگاه‌ها را "تولید دانش" (پژوهش)، "انتقال دانش" (آموزش) و "اشاعه و نشر دانش" (ارائه خدمات) می‌داند [۱۶]. در واقع می‌توان گفت که یکی از پر ارزش‌ترین منابعی که جامعه برای پیشرفت و توسعه در اختیار دارد، دانشگاه است. اغلب کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال توسعه، حل مسائل و رفع نیازمندی‌های اهداف ملی را در دانشگاهیان تحقق بخشیده‌اند [۱۷]. همان‌گونه که اشاره گردید، پرداختن به پژوهش یکی از مهمترین وظایف دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی می‌باشد. این وظیفه در جامعه‌ی دانشگاهی بر عهده دو گروه اصلی می‌باشد: نخست اساتید و سپس دانشجویان دانشگاه‌ها. اساتید دانشگاه‌ها ضمن انجام کارهای پژوهشی، باید به صورت مستقیم نقش هدایتگر و مربی دانشجویان را برعهده داشته و به نوعی وظیفه تربیت پژوهشگران آینده کشور را نیز انجام دهند. اما متأسفانه نتایج تحقیقات نشان داده است که میزان قابل توجهی از وقت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها (به‌خصوص دانشگاه‌های علوم پزشکی) صرف آموزش می‌شود و به همین دلیل اکثر اعضای هیأت علمی شاغل در دانشگاه‌های کشورهای

در خصوص موانع پژوهش جامعه‌ی دانشگاهی، تحقیقاتی صورت گرفته است که می‌توان در ذیل به آنها اشاره نمود:

فعلی، پزشکی راد و چیدری (۱۳۸۵) در پژوهش خود با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت دانشجویان در فعالیتهای پژوهشی و تولید علم به این یافته‌ها رسیدند که مشارکت در فعالیتهای پژوهشی با متغیرهای دیدگاه راجع به تحقیقات دانشجویی در کشور، تبادل علمی دانشجویان، دسترسی به تسهیلات پژوهشی، دیدگاه راجع به وضعیت مالی و پژوهش و توانایی علمی استادان رابطه مثبت و معنی داری دارند [۳۱].

جوادیان در پژوهشی به بررسی نگرش دانشجویان پزشکی در مورد اهمیت پژوهش پرداخت و به این یافته‌ها رسید که عمده‌ترین مشکلات تحقیق به ترتیب، نظام آموزشی و مدیریتی غلط، کمبود بودجه تحقیقات، نداشتن انگیزه و کمبود امکانات، ذکر شد. در ضمن ۶۹٪ افراد، افت فرهنگ مطالعه و تحقیق، پایین آمدن سطح علمی در کشور، ایجاد ضعف در نظام آموزشی و مدیریتی کشور و کاهش امکانات و اعتبارات علمی را از جمله نتایج عدم توجه کافی به تحقیق و پژوهش در زمینه‌های علمی می‌دانستند [۲۳].

زمانی و عظیمی در پاسخ به این سؤال که چه عواملی در اختصاص بودجه‌های پژوهشی به دانشگاهها دخالت دارند، مقوله‌ی مشارکت دانشجویان در تولید علم را مطرح کرده و در همین خصوص، تحقیقی را در زمینه مشارکت دانشجویان در تولید علم انجام داده‌اند. نتایج تحقیق، ناشناخته و کم اهمیت بودن پژوهش و تولید دانش در میان دانشجویان مقاطع تحصیلی پایین دانشگاهی نظیر کاردانی و کارشناسی را نشان داد. تجارب حاکی از آن است که در حال حاضر، مهم‌ترین عامل عدم موفقیت در امر پژوهش در کشور عامل مدیریتی است [۳۲].

نتایج به دست آمده از تحقیق پاریاد و همکاران، دسترسی به منابع اطلاعاتی را یکی از عوامل تأثیرگذار

در حال توسعه، وقت کافی برای انجام امور پژوهشی ندارند [۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱]. دانشجویان تحصیلات تکمیلی نیز به دلیل اینکه در زمان تحصیل تا حدود زیادی، آموزشی مبتنی بر پژوهش را پشت سر می‌گذارند و از سوی دیگر نیاز به ارائه پایان نامه برای دریافت مدرک تحصیلی خود دارند، به گونه‌ای ژرف‌تر پا به عرصه پژوهش می‌گذارند و نقش گسترده‌تری در تولید علم و دانش بر عهده دارند [۲۲]. آنها به عنوان نیروهای فعال و محققان فردای کشور نقش مهمی را در پیشرفت بر عهده دارند [۲۳]. اما با وجود آگاهی از این امر، پژوهش‌های کافی در مورد موانع موجود بر سر راه انجام تحقیق و مشخص کردن علل وجود این معضل صورت نگرفته و یا محدود است [۲۴]. معدود پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه نیز موانعی مانند، کمبود امکانات و تجهیزات، مقررات دست و پا گیر اداری، نداشتن نگرش مثبت مدیران اجرایی به فواید تحقیقات، مشغله‌ی کاری زیاد، عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی، نبود بودجه مناسب، پایین بودن حق‌التحق و مراحل دشوار و طولانی دریافت بودجه‌ی طرح‌های پژوهشی، فقدان مهارت‌های پژوهشی و انگیزه را از جمله موانع پژوهش دانشجویان ذکر کرده‌اند [۱۸ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹]. چنانچه علل و موانع موجود بر سر راه پژوهش‌ها، مورد شناسایی قرار گرفته و راه‌حلهای اجرایی مناسب با آن مشخص گردد، نه تنها منجر به افزایش کیفی و کاربردی طرح‌های انجام شده می‌گردد، بلکه باعث استفاده بهینه از امکانات بالقوه و بالفعل می‌شود [۳۰]. بنابراین توجه به پژوهش‌های این قشر از جامعه‌ی علمی کشور، می‌تواند موجب پیشرفت در زمینه‌های گوناگون علمی گردد. شناخت نیازها و دغدغه‌های ایشان و همچنین شناسایی موانع مشارکت آنها در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند زمینه بروز استعدادهای دانشجویان تحصیلات تکمیلی را فراهم نماید.

در مشارکت افراد در فعالیتهای علمی و پژوهشی بیان کرده است. همچنین نقش مقررات مالی دست و پاگیر و نظام اداری و بوروکراسی حاکم بر آن را نیز بر مشارکت افراد در فعالیتهای علمی و پژوهشی تأیید کرده است. از طرف دیگر، نارسایی اطلاعات و ارتباط رسانی را معضل عمده‌ای در مؤسسات پژوهشی معرفی می‌کند [۳۳].

علمداری و افسون نیز در تحقیق خود با عنوان موانع موجود در انجام فعالیت‌های پژوهشی از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌های شهر یاسوج، به این یافته‌ها رسیدند که از نظر اعضای هیأت علمی، در بخش موانع شخصی (کمبود وقت و مشغله زیاد) و (بی‌علاقگی به امر پژوهش) به ترتیب بیشترین و کمترین مانع پژوهشی و در بخش موانع سازمانی (کمبود امکانات و تجهیزات لازم) و (محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش) به ترتیب بیشترین و کمترین مانع پژوهشی عنوان شده است [۳۴].

هامیلتون (Hamilton) و همکاران نیز با مقایسه مطالعات مختلف انجام شده در زمینه موانع انجام پژوهش، علت عدم انجام تحقیق در دانشگاه را عواملی چون کمبود وقت، نداشتن مهارت کافی در انجام تحقیق، عدم حمایت از محقق، حجم کاری زیاد، مشکلات مربوط به بودجه و نداشتن علاقه و انگیزه دانسته‌اند [۳۵].

هاینس و هاینس (Haynes.B , Haines. A) در پژوهش خود، کمبود امکانات و تجهیزات، مقررات دست و پا گیر اداری، نداشتن نگرش مثبت مدیران اجرایی به فواید پژوهش، مشغله کاری زیاد، عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی، فقدان بودجه مناسب، پایین بودن حق تحقیق و مراحل دشوار و طولانی دریافت بودجه طرح‌های پژوهشی، فقدان مهارت‌های پژوهشی و انگیزه، را از جمله موانع پژوهش دانسته‌اند. کاهش انگیزه‌ی پژوهشگر غالباً به دلیل سیاست گذاری های غلط، تأمین نکردن نیازهای مالی، سوء مدیریت و شرایط محیطی نامناسب ایجاد می‌گردد [۲۹].

کمیسیون جامعه اروپا (Commission of the European Communities) در تحقیقی به بررسی موانع به‌کارگیری مؤثر نتایج پژوهش‌ها پرداخت. نتایج تحقیق برخی از موانع را، نبود ساختار توسعه‌ی یافته در دانشگاهها برای مدیریت و اداره نتایج پژوهشها، بی‌اعتمادی بسیاری از محققان به مورد استفاده قرار گرفتن نتایج تحقیقات و پژوهش‌ها و نا آشنایی بسیاری از کارکنان دانشگاه با واقعیت‌های اقتصادی تحقیق و پژوهش نشان داد [۳۶].

کوترلیک (Kotrlik) و همکاران در تحقیق خود با عنوان عوامل مؤثر بر مشارکت در توسعه پژوهش در دانشکده‌ی آموزش کشاورزی، دسترسی به منابع اطلاعاتی را یکی از عوامل تأثیرگذار در مشارکت افراد در فعالیتهای علمی و پژوهشی بیان کرده‌اند [۳۷].

با توجه به مراتب فوق، هدف پژوهش حاضر، بررسی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی می‌باشد. بر این اساس، سؤالات پژوهشی زیر مطرح و بررسی شده‌اند:

۱- موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی کدام‌اند؟

۲- موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی کدام‌اند؟

۳- موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل (علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، علوم کشاورزی، هنر و پزشکی) کدام‌اند؟

۴- موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل (علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، علوم کشاورزی، هنر و پزشکی) کدام‌اند؟

فقدان پرسشنامه‌ی استاندارد شده در ارتباط با موضوع پژوهش، بر مبنای اطلاعات حاصل از منابع معتبر علمی مربوط به موضوع و همچنین بررسی پیشینه تحقیق، و با تکیه بر نظرات اساتید متخصص در این زمینه پرسشنامه‌ای حاوی ۴۷ سؤال بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت در طیف (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) توسط پژوهشگر تهیه و تنظیم گردید. پرسشنامه دارای دو بخش موانع فردی و اجتماعی است که البته بخش اجتماعی آن در بردارنده‌ی (موانع سازمانی - اداری، اقتصادی - مالی، وسایل - امکاناتی، حرفه‌ای - تخصصی) نیز می‌باشد که با استفاده از نظر متخصصین امر و همچنین پیشینه تحقیق، همه‌ی این موارد در قالب موانع اجتماعی در پرسشنامه بیان شده است. سؤالات ۱ تا ۱۳ پرسشنامه شامل موانع فردی و سؤالات ۱۴ تا ۴۷ شامل موانع اجتماعی می‌باشد. به منظور ارزیابی روایی پرسشنامه از نظرات ۱۲ نفر از کارشناسان و متخصصین استفاده گردید و اصلاحات مربوط در پرسشنامه اعمال گردید. همچنین برای ارزیابی پایایی، پرسشنامه بر روی ۳۰ نفر نمونه اولیه اجرا گردید و با استفاده از روش آلفای کرونباخ مقدار آن با نرم افزار spss، ۰/۸۸ برآورد شد. پرسشنامه پس از اصلاح نهایی به‌طور مستقیم در اختیار نمونه مورد نظر قرار گرفت.

شیوه انجام تحقیق (مراحل انجام پژوهش)

تحقیق در سه مرحله اساسی صورت می‌گیرد:
 مرحله اول: مطالعات نظری و تطبیقی به‌منظور ساخت پرسشنامه و انجام پایلوت اولیه در خصوص رواسازی و پایاسازی ابزار تحقیق.
 مرحله دوم: اجرای پرسشنامه بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد مورد پژوهش.
 مرحله سوم: تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه به منظور تحلیل و تبیین موضوع پژوهش و ارائه‌ی پیشنهادات.

۵- موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک جنسیت کدام‌اند؟
 ۶- موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک جنسیت کدام‌اند؟

روش

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی (با استفاده از روش پیمایشی) است که به‌منظور بررسی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی صورت گرفته است.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانشجویانی بوده است که در نیمسال دوم تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه شاهد مشغول به تحصیل بوده و تعداد آنها ۱۰۸۷ نفر می‌باشد. (البته لازم به ذکر است که بر اساس واحد آمار دانشگاه، ۶ دانشکده از مجموع ۸ دانشکده دارای مقطع و دانشجوی کارشناسی ارشد بودند). با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی، ۲۹۱ نفر (۱۷۱ نفر مرد و ۱۲۰ نفر زن) از تعداد افراد جامعه ما به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که فراوانی آنها با توزیع جامعه ما همخوانی دارد و با توجه به اینکه ۶ دانشکده از مجموع ۸ دانشکده‌ی دانشگاه شاهد دارای مقطع کارشناسی ارشد بودند به نسبت حجم هر یک در جامعه مورد نظر، سهم هر دانشکده در نمونه نیز مشخص گردید که به ترتیب دانشکده علوم انسانی ۹۲ نفر، دانشکده علوم پایه ۴۵ نفر، دانشکده فنی و مهندسی ۸۱ نفر، دانشکده علوم کشاورزی ۱۴ نفر، دانشکده هنر ۵۰ نفر و دانشکده پزشکی ۹ نفر از حجم نمونه را تشکیل می‌دهند.

ابزار

برای گردآوری داده‌های لازم در این پژوهش از پرسشنامه‌ی محقق ساخته استفاده شده است. به دلیل

شیوه‌ی تحلیل داده‌ها

در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (از جمله شاخص‌های فراوانی و درصد فراوانی) و آمار استنباطی (از جمله آزمون‌های فریدمن و خی دو) استفاده گردیده و کلیه محاسبات با استفاده از نرم‌افزار آماری spss انجام گرفته است. از آزمون فریدمن به منظور رتبه بندی سؤالات و از آزمون خی دو به منظور بررسی معناداری تفاوت میان درجه‌ی سؤالات استفاده گردید.

بررسی سؤال اول و دوم پژوهش:

یافته‌ها پژوهش

یافته‌ها با توجه به سؤال‌های تحقیق

در پژوهش حاضر شش سؤال پژوهشی مطرح شد و پژوهش در راستای بررسی این سؤال‌ها انجام گرفت. به منظور رتبه بندی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، از آزمون فریدمن استفاده شده است.

جدول ۱. موانع فردی و اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی

میانگین رتبه سؤال	سؤالات	شماره سؤال
	موانع فردی	
۷,۹۳	کمبود وقت و مشغله زیاد	۱
۷,۵۷	نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه‌های قابل تحقیق	۲
۷,۲۰	نداشتن آشنایی کافی با اصول و روشهای آماری	۳
۷,۰۶	نداشتن انگیزه کافی برای پژوهش	۴
۴,۴۵	ناآشنایی در استفاده از کامپیوتر، اینترنت و ابزارهای جستجوی اطلاعات	۵
۷,۱۶	آشنا نبودن با اصول و متدلوژی مقاله نویسی	۶
۶,۰۷	نداشتن توانمندی علمی و پژوهشی کافی برای تحقیق	۷
۷,۷۳	نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان	۸
۷,۹۱	نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی	۹
۴,۶۶	عدم تمایل به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر	۱۰
۸,۵۵	نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی	۱۱
۶,۳۹	عدم دیدگاه مثبت راجع به تحقیقات دانشجویی	۱۲
۸,۳۴	عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش‌های مختلف حاصل از محیط خارج از دانشگاه	۱۳

ادامه جدول ۱.

موانع اجتماعی		
۱۴	انجام گرفتن تحقیقات به خاطر ارتقاء نه جهت حل مشکلات جامعه	۱۵,۷۶
۱۵	بی اعتمادی به مورد استفاده قرارگرفتن نتایج تحقیقات و پژوهشها	۱۳,۲۷
۱۶	پایین بودن توانایی علمی اساتید	۱۴,۰۸
۱۷	اولویت نداشتن فعالیتهای پژوهشی در نگرش اساتید ، با وجود آگاهی آنها از اهمیت پژوهش	۱۱,۲۱
۱۸	شناخته شده تر بودن نیازهای آموزشی برای اساتید در مقایسه با نیازهای پژوهشی	۱۳,۸۰
۱۹	نبودن زمینه فرهنگی مناسب در جامعه برای تحقیقات و فعالیتهای علمی	۱۸,۲۵
۲۰	نامشخص بودن ارزش ، اهمیت و جایگاه پژوهش در نظام ارزشی جامعه	۱۹,۲۶
۲۱	سوگیری برخی داوران در مورد برخی مقالات	۱۴,۳۷
۲۲	بالا نبودن منزلت اجتماعی یک پژوهشگر در جامعه	۱۵,۶۳
۲۳	اهمیت ندادن به ایده‌ها و عناوین پژوهشی پیشنهادی دانشجویان از طرف اساتید	۱۴,۵۹
۲۴	اعمال سلیقه‌های شخصی در ارزشیابی طرحها، مقالات و ...	۱۵,۴۳
۲۵	توجه کمتر به موضوع پژوهش از سوی مدیران و دست‌اندرکاران در دانشگاه ها	۱۷,۸۲
۲۶	نامشخص بودن جایگاه پژوهشهای دانشگاهی در روند رشد و توسعه کشور	۲۱,۳۶
۲۷	ارتباط ضعیف دانشگاهها با سایر مراکز پژوهشی کشور	۲۱,۶۵
۲۸	نبود نظام پژوهشی تعریف شده در حیطه برخی رشته ها	۲۰,۳۴
۲۹	کمبود قوانین و مقررات جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهشهای دانشگاهی و تشویق پژوهشگران از سوی مدیریت دانشگاههای کشور	۱۹,۰۸
۳۰	اهمیت ندادن مسئولین به پژوهشهای تیمی و میان رشته‌ای	۱۹,۱۶
۳۱	نبود سازگاری لازم میان ساختار مدیریتی دانشگاه ها (انعطاف پذیری سازمانی) با نیازها و شرایط لازم برای پژوهش های دانشگاهی	۱۸
۳۲	دسترسی نداشتن به منابع کسب اطلاعات (مانند کتابخانه، مد لاین، اینترنت و ژورنال)	۱۲,۶۸
۳۳	پایین بودن امتیاز تخصصی به هر مقاله در ارتقاء علمی	۱۲,۱۲
۳۴	دست و پاگیر بودن ضوابط و مقررات چاپ مقالات	۱۷,۶۸
۳۵	نبودن افراد مجرب در خصوص نگارش مقالات به عنوان مشاور	۱۷,۳۱
۳۶	مورد حمایت قرار نگرفتن مقالات توصیفی از طرف شورای سردبیری مجله ها	۱۶,۰۳
۳۷	تقسیم شدن امتیاز مقاله به تعداد نویسندگان(در نتیجه پایین بودن امتیاز تخصصی به هرنویسنده)	۱۵
۳۸	تأثیر بیشتر رابطه مداری نسبت به ضابطه مداری برای چاپ مقالات	۱۸,۰۷

ادامه جدول ۱.

۱۶,۸۷	الزامی نبودن پژوهش در دانشگاهها	۳۹
۱۹,۳۴	نداشتن اعتقاد کامل به کاربرد نتایج پژوهش‌های انجام شده در بین مسئولین	۴۰
۱۹,۵۷	نبود فهرست مشخص و کاملی از مسائل و اولویتهای پژوهشی مربوط به هر رشته	۴۱
۲۱,۳۱	عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی	۴۲
۲۱,۷۵	اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها	۴۳
۱۸,۹۸	زیاد بودن دوباره کاری در امر تحقیقات کشور	۴۴
۲۰,۴۰	تأکید بیشتر نظام دانشگاهی بر آموزش نسبت به پژوهش	۴۵
۲۲,۶۱	پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور	۴۶
۲۲,۲۲	کمبود امکانات و تجهیزات لازم	۴۷

در پاسخ به سؤال دوم تحقیق یعنی؛ موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد بزرگترین موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، به ترتیب عبارتند از: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، ارتباط ضعیف دانشگاهها با سایر مراکز پژوهشی کشور، نامشخص بودن جایگاه پژوهشهای دانشگاهی در روند رشد و توسعه کشور و... همانطور که نتایج آزمون خی دو نشان می‌دهد تفاوت بین رتبه‌های هر سؤال معنادار است.

در پاسخ به سؤال اول تحقیق یعنی؛ موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد بزرگترین موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به ترتیب عبارتند از: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش‌های مختلف حاصل از محیط خارج از دانشگاه، کمبود وقت و مشغله زیاد، نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان و همانطور که نتایج آزمون خی دو نشان می‌دهد تفاوت بین رتبه‌های هر سؤال معنادار است.

P	دامنه آزادی	تعداد	آماره خی دو
۰,۰۰	۳۳	۲۱۹	۸۲۲,۵۳۸

P	دامنه آزادی	تعداد	آماره خی دو
۰,۰۰	۱۲	۲۷۶	***۴۲۸,۱۲۴

p<0.01**

بررسی سؤال سوم و چهارم پژوهش:

جدول ۲. موانع فردی و اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل

میانگین رتبه عوامل فردی به تفکیک دانشکده						شماره سؤال
پزشکی	هنر	علوم کشاورزی	فنی و مهندسی	علوم پایه	علوم انسانی	
۱۸/۱۹	۱۳/۸۲	۲۲/۵۰	۲۰/۹۰	۱۷/۵۲	۱۶/۸۶	۲۵
۲۲/۲۵	۱۹/۹۳	۲۰/۹۱	۲۱/۹۱	۲۱/۳۷	۲۱/۶۰	۲۶
۲۱/۸۱	۲۰/۸۲	۱۶/۲۷	۲۵/۴۶	۲۰/۷۹	۲۵/۵۲	۲۷
۱۰/۵۰	۲۰/۷۲	۲۱/۱۸	۲۱/۹۶	۲۲/۱۳	۱۸/۹۲	۲۸
۱۲/۵۶	۲۰/۵۳	۱۷/۰۵	۱۹/۰۷	۲۱/۹۹	۱۷/۷۸	۲۹
۱۳/۶۹	۱۹/۲۹	۱۷/۶۷	۱۷/۹۴	۲۰/۸۲	۱۹/۸۸	۳۰
۱۷/۵۶	۱۷/۸۷	۱۳/۷۷	۱۷/۳۵	۲۱/۶۲	۱۷/۱۶	۳۱
۹	۱۷/۸۱	۱۴/۵۰	۵/۱۹	۱۵/۶۱	۱۴/۲۴	۳۲
۱۱/۵۶	۱۳/۰۷	۱۳/۷۷	۸/۲۵	۱۴/۲۴	۱۳/۱۲	۳۳
۱۸/۳۱	۱۶/۹۷	۲۰/۹۵	۱۵/۵۹	۱۵/۷۶	۲۰/۰۷	۳۴
۲۳/۱۹	۱۸/۳۷	۲۴/۱۸	۱۴/۰۷	۱۶/۶۷	۱۷/۸۵	۳۵
۱۸/۷۵	۱۷/۹۷	۱۸/۵۹	۱۲/۳۰	۱۴/۶۸	۱۷/۹۲	۳۶
۱۶/۲۵	۱۵/۹۷	۱۸/۹۱	۱۲/۱۸	۱۳/۸۴	۱۶/۵۵	۳۷
۱۷/۷۵	۱۹/۲۸	۱۱/۸۶	۱۷/۱۰	۱۳/۷۴	۲۱/۶۵	۳۸
۲۳/۵۰	۱۴/۴۱	۱۵/۹۱	۱۵/۷۶	۱۸/۹۵	۱۷/۰۸	۳۹
۱۷/۵۰	۱۸/۰۳	۱۶/۴۵	۲۳/۷۲	۱۹/۸۵	۱۷/۰۸	۴۰
۱۵	۱۹/۰۳	۱۳/۰۵	۲۴/۰۱	۱۷/۰۹	۱۹/۴۹	۴۱
۲۲/۵۰	۲۲/۷۶	۱۷/۳۶	۲۴/۸۱	۲۰/۲۷	۱۹/۱۰	۴۲
۱۶/۸۱	۲۱/۵۴	۱۹/۶۸	۲۷/۲۰	۲۱/۸۰	۱۸/۶۷	۴۳
۱۵/۹۴	۱۸/۷۲	۲۰/۷۳	۱۸/۷۷	۲۱/۷۱	۱۷/۷۸	۴۴
۱۷/۶۹	۱۵/۸۸	۱۴/۹۵	۲۰/۱۸	۲۳/۵۲	۲۲/۰۶	۴۵
۲۱/۶۳	۲۳/۳۷	۲۷/۸۶	۲۱/۹۴	۲۶/۱۶	۲۰/۰۳	۴۶
۲۱/۸۱	۲۱/۵۴	۲۶/۱۸	۲۲/۰۱	۲۳/۷۰	۲۱/۲۸	۴۷

میانگین رتبه عوامل فردی به تفکیک دانشکده						شماره سؤال
پزشکی	هنر	علوم کشاورزی	فنی و مهندسی	علوم پایه	علوم انسانی	
۷/۲۵	۸/۱۷	۱۰/۲۱	۸/۵۰	۶/۷۲	۷/۵۸	۱
۸/۹۴	۶/۷۱	۷/۸۲	۸/۳۲	۸/۰۹	۶/۹۳	۲
۶/۸۸	۷/۹۷	۸/۱۸	۵/۳۸	۷/۹۷	۷/۸۸	۳
۷/۵۶	۷/۶۱	۶/۳۲	۷/۳۴	۶/۴۴	۶/۸۷	۴
۶/۰۶	۵/۱۱	۶	۲/۷۴	۴/۹۸	۴/۹۴	۵
۸/۲۵	۷/۴۸	۸/۰۴	۶/۸۱	۷/۴۲	۶/۹۳	۶
۶/۳۱	۵/۹۲	۷/۷۹	۶/۲۵	۶/۲۰	۵/۶۱	۷
۸/۳۸	۳/۶۳	۵/۲۱	۸/۴۵	۸/۴۲	۷/۷۰	۸
۷/۷۵	۸/۷۷	۷/۵۰	۶/۵۱	۷/۱۲	۹/۱۵	۹
۳/۳۸	۵/۰۳	۴/۸۶	۴/۹۹	۳/۰۹	۵/۰۲	۱۰
۶/۵۰	۷/۵۲	۶/۲۹	۹/۳۶	۹/۹۸	۸/۲۴	۱۱
۵/۸۸	۶/۵۴	۴/۶۱	۷/۴۸	۶/۱۵	۵/۷۹	۱۲
۷/۸۸	۷/۵۴	۸/۱۸	۸/۸۶	۸/۴۲	۸/۳۶	۱۳
۱۷	۱۳/۵۱	۱۱/۹۱	۱۸/۱۱	۱۵/۱۵	۱۵/۹۰	۱۴
۱۶/۸۱	۱۶/۰۳	۱۸/۸۶	۱۴/۴۳	۱۱/۵۰	۱۰/۸۸	۱۵
۱۶/۵۹	۱۶/۳۸	۱۶/۵۹	۱۵/۸۷	۹/۸۸	۱۳/۳۸	۱۶
۱۶	۱۲/۰۳	۱۱/۵۵	۷/۳۷	۱۰/۱۳	۱۳/۶۸	۱۷
۱۶/۶۳	۱۲	۱۳/۴۱	۱۴/۵۷	۱۰/۵۲	۱۵/۶۹	۱۸
۱۹/۴۴	۱۷/۴۳	۱۲/۳۲	۲۱/۳۴	۱۸/۱۵	۱۷/۲۰	۱۹
۱۹/۱۹	۱۷/۳۱	۱۲/۰۵	۲۱/۰۷	۲۰/۲۶	۱۹/۴۰	۲۰
۲۱/۱۳	۱۶/۶۵	۱۶/۲۷	۱۳/۶۲	۱۲/۷۶	۱۳/۷۲	۲۱
۱۷/۰۶	۱۸/۶۸	۱۰/۷۷	۱۳/۱۶	۱۵/۸۷	۱۶/۴۷	۲۲
۱۵/۱۹	۱۲/۹۷	۲۲/۰۵	۱۴/۵۹	۱۲/۹۹	۱۵/۰۷	۲۳
۱۶/۱۳	۱۴/۲۹	۲۴/۹۱	۱۳/۲۰	۱۳/۹۶	۱۶/۹۲	۲۴

از محیط خارج ازدانشگاه، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان (مشترکاً)، نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق، نداشتن آشنایی کافی با اصول و روشهای آماری و...

دانشکده فنی و مهندسی: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج ازدانشگاه، کمبود وقت و مشغله زیاد، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان، نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق و...

دانشکده علوم کشاورزی: کمبود وقت و مشغله زیاد، (عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج ازدانشگاه، نداشتن آشنایی کافی با اصول و روشهای آماری) (مشترکاً)، آشنا نبودن با اصول و متدلوژی مقاله نویسی، نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق و...

دانشکده هنر: نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، کمبود وقت و مشغله زیاد، نداشتن آشنایی کافی با اصول و روشهای آماری، نداشتن انگیزه کافی برای پژوهش، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج ازدانشگاه و...

دانشکده پزشکی: نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان، آشنا نبودن با اصول و متدلوژی مقاله نویسی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج ازدانشگاه، نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی و...

همانطور که نتایج آزمون خی دو نشان می دهد به جز دانشکده پزشکی، تفاوت بین رتبه های هر سؤال معنادار است.

در پاسخ به سؤال چهارم تحقیق یعنی: موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در

دانشکده	تعداد	خی دو	دامنه آزادی	P
علوم انسانی	۸۶	۱۳۹,۸۳	۱۲	۰,۰۰
علوم پایه	۴۳	۱۲۲,۰۳	۱۲	۰,۰۰
فنی و مهندسی	۷۷	۲۴۵,۰۰	۱۲	۰,۰۰
علوم کشاورزی	۱۴	۳۵,۰۱	۱۲	۰,۰۰
هنر	۴۸	۵۷,۹۰	۱۲	۰,۰۰
پزشکی	۸	۱۵,۵۴	۱۲	۰,۲۱

دانشکده	تعداد	خی دو	دامنه آزادی	P
علوم انسانی	۷۲	۲۰۸,۲۱۲	۳۳	۰,۰۰
علوم پایه	۴۱	۲۹۲,۳۱۵	۳۳	۰,۰۰
فنی و مهندسی	۵۳	۵۴۳,۳۲۶	۳۳	۰,۰۰
علوم کشاورزی	۱۱	۸۹,۴۷۰	۳۳	۰,۰۰
هنر	۳۴	۱۲۷,۳۲۷	۳۳	۰,۰۰
پزشکی	۸	۳۷,۷۲۶	۳۳	۰,۲۶

در پاسخ به سؤال سوم تحقیق یعنی: موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می دهد بزرگترین موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل، به ترتیب عبارتند از: دانشکده علوم انسانی: نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج ازدانشگاه، نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، نداشتن آشنایی کافی با اصول و روشهای آماری، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان و...

دانشکده علوم پایه: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، (عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل

مربوط به هر رشته، نداشتن اعتقاد کامل به کاربرد نتایج پژوهش‌های انجام شده در بین مسئولین و...

دانشکده علوم کشاورزی: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، اعمال سلیقه‌های شخصی در ارزشیابی طرحها، مقالات و...، نبودن افراد مجرب در خصوص نگارش مقالات به عنوان مشاور، توجه کمتر به موضوع پژوهش از سوی مدیران و دست‌اندرکاران در دانشگاه‌ها و...

دانشکده هنر: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی، (کمبود امکانات و تجهیزات لازم، اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها) (مشترکاً)، ارتباط ضعیف دانشگاه‌ها با سایر مراکز پژوهشی کشور و...

دانشکده پزشکی: الزامی نبودن پژوهش در دانشگاه‌ها، نبودن افراد مجرب در خصوص نگارش مقالات به عنوان مشاور، عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی، نامشخص بودن جایگاه پژوهش‌های دانشگاهی در روند رشد و توسعه کشور، (کمبود امکانات و تجهیزات لازم، ارتباط ضعیف دانشگاه‌ها با سایر مراکز پژوهشی کشور) (مشترکاً) و... همانطور که نتایج آزمون‌های دو نشان می‌دهد تفاوت بین رتبه‌های هر سؤال به جز در دانشکده پزشکی، معنادار است.

انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد بزرگترین موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل به ترتیب عبارتند از:

دانشکده علوم انسانی: ارتباط ضعیف دانشگاه‌ها با سایر مراکز پژوهشی کشور، تأکید بیشتر نظام دانشگاهی بر آموزش نسبت به پژوهش، تأثیر بیشتر رابطه مداری نسبت به ضابطه مداری برای چاپ مقالات، نامشخص بودن جایگاه پژوهش‌های دانشگاهی در روند رشد و توسعه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم و...

دانشکده علوم پایه: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، تأکید بیشتر نظام دانشگاهی بر آموزش نسبت به پژوهش، نبود نظام پژوهشی تعریف شده در حیطه برخی رشته‌ها، کمبود قوانین و مقررات جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌های دانشگاهی و تشویق پژوهشگران از سوی مدیریت دانشگاه‌های کشور و...

دانشکده فنی و مهندسی: اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، ارتباط ضعیف دانشگاه‌ها با سایر مراکز پژوهشی کشور، عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی، نبود فهرست مشخص و کاملی از مسائل و اولویتهای پژوهشی

بررسی سؤال پنجم و ششم پژوهش:

جدول ۳. موانع فردی و اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک جنسیت

میانگین رتبه موانع اجتماعی به تفکیک جنسیت		شماره سؤال	میانگین رتبه موانع اجتماعی به تفکیک جنسیت		شماره سؤال
مرد	زن		مرد	زن	
۱۸/۶۹	۱۶/۷۰	۲۵	۷/۷۳	۸/۰۸	۱
۱۱/۱۸	۲۰/۱۷	۲۶	۷/۷۳	۷/۷۷	۲
۲۲/۲۷	۲۰/۸۱	۲۷	۶/۸۶	۷/۵۶	۳
۲۰/۴۱	۲۰/۱۰	۲۸	۷/۵۱	۶/۲۸	۴
۱۹/۷۲	۱۸/۲۰	۲۹	۳/۸۷	۵/۲۸	۵
۲۰/۵۵	۱۷/۳۴	۳۰	۶/۵۸	۷/۸۶	۶
۱۶/۹۳	۱۹/۲۱	۳۱	۵/۷۲	۶/۶۴	۷
۱۱/۱۷	۱۴/۸۰	۳۲	۷/۴۸	۸/۰۵	۸
۱۰/۹۲	۱۳/۷۶	۳۳	۸/۶۴	۷/۶۰	۹
۱۶/۸۲	۱۸/۸۸	۳۴	۵/۰۱	۴/۱۵	۱۰
۱۷/۳۶	۱۷/۴۲	۳۵	۸/۸۲	۸/۲۷	۱۱
۱۵/۵۲	۱۶/۹۶	۳۶	۶/۷۶	۵/۷۸	۱۲
۱۳/۵۲	۱۶/۸۲	۳۷	۸/۶۵	۷/۸۶	۱۳
۱۸/۲۱	۱۸/۱۰	۳۸	۱۵/۸۶	۱۶/۵۹	۱۴
۱۵/۶۲	۱۸/۱۸	۳۹	۱۳/۷۲	۱۲/۶۳	۱۵
۱۹/۸۰	۱۸/۴۷	۴۰	۱۴/۹۶	۱۳/۱۳	۱۶
۱۸/۸۵	۲۰/۴۳	۴۱	۱۱/۵۳	۱۰/۹۹	۱۷
۲۱/۲۶	۲۱/۳۳	۴۲	۱۴/۰۳	۱۳/۴۹	۱۸
۲۱/۵۲	۲۲/۱۱	۴۳	۱۸/۸۸	۱۷/۲۳	۱۹
۱۸/۱۳	۱۹/۹۸	۴۴	۱۹/۸۴	۱۸/۲۴	۲۰
۲۰/۱۲	۲۰/۶۷	۴۵	۱۴/۲۹	۱۴/۳۸	۲۱
۲۲/۷۰	۲۲/۷۰	۴۶	۱۵/۹۳	۱۵/۰۶	۲۲
۲۲/۳۲	۲۱/۸۰	۴۷	۱۵/۱۰	۱۴/۰۷	۲۳
			۱۶/۲۶	۱۴/۲۳	۲۴

دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک جنسیت، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می دهد بزرگترین موانع اجتماعی مشارکت در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی؛

از دیدگاه دانشجویان مرد کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، ارتباط ضعیف دانشگاهها با سایر مراکز پژوهشی کشور، اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانهها و سازمان ها، عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی و...

از دیدگاه دانشجویان زن کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانهها و سازمان ها، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، عدم هدایت و مدیریت صحیح تحقیقات دانشجویی در سطح تحصیلات تکمیلی، ارتباط ضعیف دانشگاهها با سایر مراکز پژوهشی کشور و... همانطور که نتایج آزمون خی دو نشان می دهد تفاوت بین رتبه های هر سؤال معنادار است.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی موانع مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی صورت گرفته است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که در مجموع، از نظر دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد، موانع اجتماعی بیشتر از موانع فردی در عدم مشارکت ایشان در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی تأثیرگذار بوده اند. همچنین یافته ها حاکی از آن است که بین دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد زن و مرد دانشگاه شاهد در خصوص موانع فردی و اجتماعی تفاوت معناداری وجود ندارد. دیگر این که بیشترین مانع فردی در مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد جهت انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی؛ نداشتن سابقه پژوهشی در مقطع قبلی بوده است. یعنی شرایط تحصیل در مقطع

جنسیت	تعداد	خی دو	دامنه آزادی	P
مرد	۱۶۲	۳۱۹,۲۴	۱۲	۰,۰۰
زن	۱۱۱	۱۷۲,۶۸	۱۲	۰,۰۰

جنسیت	تعداد	خی دو	دامنه آزادی	P
مرد	۱۲۶	۵۴۰,۱۸	۳۳	۰,۰۰
زن	۹۴	۳۳۳,۸۶	۳۳	۰,۰۰

در پاسخ به سؤال پنجم تحقیق یعنی؛ موانع فردی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل دانشگاه شاهد در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک جنسیت، باید گفت که: همانطور که نتایج آزمون فریدمن نشان می دهد بزرگترین موانع فردی مشارکت در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی؛

از دیدگاه دانشجویان مرد کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج از دانشگاه، نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، (کمبود وقت و مشغله زیاد، نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق) (مشترکاً)، نداشتن انگیزه کافی برای پژوهش، و...

از دیدگاه دانشجویان زن کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، کمبود وقت و مشغله زیاد، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان، (آشنا نبودن با اصول و متدلوژی مقاله نویسی، عدم آرامش و فراغ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج از دانشگاه) (مشترکاً)، نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق و...

همانطور که نتایج آزمون خی دو نشان می دهد تفاوت بین رتبه های هر سؤال معنادار است.

در پاسخ به سؤال ششم تحقیق یعنی؛ موانع اجتماعی مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد کل

نمی‌شود و اساتید به پژوهش در دانشگاه اهمیت می‌دهند. دیگر این که نتایج پژوهش نشان داد که بزرگترین موانع فردی مشارکت در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل به ترتیب عبارت بودند از: دانشکده علوم انسانی: نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، دانشکده علوم پایه: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، دانشکده فنی و مهندسی: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، دانشکده علوم کشاورزی: کمبود وقت و مشغله زیاد، دانشکده هنر: نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، دانشکده پزشکی: نداشتن توانایی کافی در شناخت عرصه های قابل تحقیق. همچنین بزرگترین موانع اجتماعی مشارکت در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به تفکیک دانشکده محل تحصیل به ترتیب عبارت بودند از: دانشکده علوم انسانی: ارتباط ضعیف دانشگاهها با سایر مراکز پژوهشی کشور، دانشکده علوم پایه: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، دانشکده فنی و مهندسی: اطلاع رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، دانشکده علوم کشاورزی: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، دانشکده هنر: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، دانشکده پزشکی: الزامی نبودن پژوهش در دانشگاهها. همچنین باید گفت که بزرگترین موانع فردی دانشجویان مرد کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارت بودند از: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، عدم آرامش و فراخ خاطر کافی برای انجام پژوهش به علت تنش های مختلف حاصل از محیط خارج از دانشگاه، نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، کمبود وقت و مشغله زیاد و... و بزرگترین موانع فردی دانشجویان زن کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: نداشتن سابقه فعالیتهای پژوهشی در مقطع قبلی، کمبود وقت و مشغله زیاد، نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان، آشنا نبودن با اصول و متدلوژی مقاله نویسی، و... از طرف دیگر بزرگترین موانع اجتماعی

قبل (کارشناسی) به گونه‌ای بوده است که فراهم آورنده-ی تجربه‌ی پژوهش (نه به معنای کلی) برای دانشجویان نبوده است. این موضوع می‌تواند هشدار و زنگ خطری برای برنامه‌ریزان نظام آموزش عالی باشد که در جهت ایجاد بستر و زمینه‌ای برای فراهم آوردن شرایط پژوهش و تجربه‌ی پژوهشی در مقطع کارشناسی بیش از پیش کوشا باشند. از طرف دیگر کمترین مانع فردی، ناآشنایی در استفاده از کامپیوتر، اینترنت و ابزارهای جستجوی اطلاعات می‌باشد. به عبارت دیگر نتایج پژوهش بیان می‌دارد که دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد ناتوانی در استفاده از کامپیوتر، اینترنت و ابزارهای جستجوی اطلاعات را به عنوان یک مانع برای مشارکت در انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی به- حساب نمی‌آورند و در استفاده از کامپیوتر، اینترنت و ابزارهای جستجوی اطلاعات، در حدی که در انجام پژوهش با مشکل روبه‌رو نشوند، مهارت دارند.

همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بیشترین مانع اجتماعی در مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد نسبت به انجام پژوهش و تدوین مقالات علمی، پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور است. مکتون، بیان می‌دارد که بررسی کشورهایی که در دو دهه اخیر رشد چشمگیری داشته‌اند حاکی از سرمایه‌گذاری مناسب (مالی، انسانی و...) در بخش تحقیقات است [۳۸]. پس می‌توان نتیجه گرفت که هر چقدر بودجه‌ی پژوهش در کشور بالاتر باشد، مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد در پژوهش و تدوین مقالات علمی نیز بیشتر خواهد شد، یعنی رابطه مثبت و معناداری بین سهم پژوهش در بودجه کشور و میزان مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد در پژوهش وجود دارد. از طرف دیگر کمترین موانع اجتماعی، اولویت نداشتن فعالیتهای پژوهشی در نگرش اساتید، با وجود آگاهی آنها از اهمیت پژوهش می‌باشد. به عبارت دیگر این مطلب بیان کننده‌ی این نکته‌ی مهم می‌باشد که در نگرش اساتید دانشگاه شاهد فعالیت‌های پژوهشی بی‌اهمیت شمرده

عمده‌ای در مؤسسات پژوهشی معرفی می‌کند، در صورتی که در تحقیق حاضر نیز اطلاع‌رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها در برخی از دانشکده‌ها از جمله فنی و مهندسی و هنر در اولویت قرار دارد [۳۳]. همچنین نداشتن تسلط کافی به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، یکی از بزرگترین موانع فردی دانشجویان مورد مطالعه بود که با نتایج تحقیقِ استانگ هماهنگ می‌باشد [۳۸].

پیشنهاد‌های پژوهش

با توجه به نتایج تحقیق، با توجه به اینکه دانشجویان، پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور را بزرگترین و مهمترین مانع اجتماعی پژوهش برشمرده بودند و همچنین از آنجایی که در کشورهای اروپایی، تولید علمی (پژوهش و تدوین مقالات و ...) با تولید ناخالص داخلی متناسب است، در سطح کلان به وزارت علوم پیشنهاد می‌شود که در جهت اخذ بیشتر بودجه پژوهش (از تولید ناخالص داخلی) گام بردارد.

از آنجا که بزرگترین مانع فردی مشارکت دانشجویان در پژوهش و تدوین مقالات علمی، نداشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی در مقطع قبلی می‌باشد، بنابراین برنامه-ریزان نظام آموزش عالی باید در جهت فراهم آوردن شرایط پژوهش و تجربه‌ی پژوهشی برای دانشجویان در مقطع کارشناسی همت گمارند تا از عدم مشارکت آنها در پژوهش در مقطع ارشد، به دلیل نداشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی در مقطع قبلی، جلوگیری شود. از جمله‌ی این شرایط می‌توان به افزایش تعداد واحدهای عملی دانشجویان رشته‌های مختلف در دوره‌ی کارشناسی اشاره داشت و همچنین برنامه‌ریزی در جهت تقویت نگرش مثبت اساتید این دوره نسبت به بخش پژوهش.

معرفی توانمندی‌های پژوهشی دانشگاه‌ها به دانشجویان تحصیلات تکمیلی یکی از زمینه‌های توسعه مشارکت آنان در امر پژوهش است. این موضوع در دانشگاه شاهد که هر یک از دانشکده‌های آن از مرکز تحقیقاتی مستقل برخوردار است، اهمیت بیشتری دارد.

دانشجویان مرد کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارت بودند از: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، ارتباط ضعیف دانشگاه‌ها با سایر مراکز پژوهشی کشور، و... بود و بزرگترین موانع اجتماعی دانشجویان زن کارشناسی ارشد کل دانشگاه به ترتیب عبارتند از: پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور، اطلاع‌رسانی ضعیف در مورد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، کمبود امکانات و تجهیزات لازم، و...

داده‌های حاصل از پژوهش حاضر با مطالعه‌های دیگر همخوانی دارد. در مطالعه حاضر پایین بودن سهم پژوهش در بودجه کشور (مانع اجتماعی) و همچنین نبود تبادل علمی لازم با دیگر دانشجویان (مانع فردی) جزء بیشترین موانع به حساب می‌آیند. این یافته‌ها با مطالعه فعلی، پزشکی‌راد و چیدری هماهنگ است زیرا ایشان در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که مشارکت در فعالیتهای پژوهشی با متغیرهای تبادل علمی دانشجویان، دسترسی به تسهیلات پژوهشی، دیدگاه راجع به وضعیت مالی پژوهش رابطه‌ی مثبت و معنی داری دارند [۳۱]. از طرف دیگر یافته‌های مطالعه حاضر با نتایج تحقیقات هاینس و هاینس و جوادیان نیز هماهنگ است. هاینس و هاینس و جوادیان هر کدام در مطالعه خود به این نتایج رسیدند که عمده‌ترین مشکلات تحقیق و پژوهش عبارتند از، کمبود بودجه تحقیقات، کمبود امکانات و نداشتن انگیزه [۲۳ و ۲۹]. در پژوهش حاضر اکثر دانشکده‌ها نداشتن آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری را به‌عنوان یک مانع تلقی کرده‌اند که این موضوع با نتایج تحقیق هامیلتون و همکاران که علت عدم انجام تحقیق در دانشگاه را عواملی چون نداشتن مهارت کافی در انجام تحقیق و مشکلات مربوط به بودجه ذکر کرده‌اند همخوانی دارد [۳۵]. همچنین نتایج مطالعه حاضر با یافته‌های تحقیق پارباد و همکاران، نیز در جهاتی هماهنگی دارد زیرا یافته‌های آنها، نارسایی در اطلاع‌رسانی را معضل

مشارکت آنان در انجام تحقیقات موثر باشد. این موضوع در دانشگاه شاهد به دلیل جامع بودن آن امکان بیشتری دارد.

پیشنهاد می‌شود در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، دفتری به نام دفتر مشاوره‌ی پژوهش در هر دانشکده ایجاد گردد که در آن، افراد مجرب در خصوص نگارش مقالات علمی (فارسی، لاتین)، آموزش‌ها و راهنمایی‌های لازم را به دانشجویان بدهند و همچنین پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌های آموزش روش تحقیق و مقاله‌نویسی را نیز برگزار کنند.

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد اگر در خصوص افزایش ارتباط بین دانشگاه و سایر مراکز پژوهشی کشور اقدام گردد، بهتر می‌توان از نیازهای جامعه مطلع شده و در جهت پاسخگویی به آنها برآمد. در اینجا نقش معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها، دفتر پژوهش‌های کاربردی، معاونت‌های پژوهشی دانشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده‌های مختلف در دانشگاه‌ها بارز خواهد بود. از جمله اقدامات ممکن می‌توان به برگزاری همایش‌ها، معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه‌ها، در نظر گرفتن بازدیدهای مختلف از مراکز تحقیقاتی برای دانشجویان و ... اشاره کرد.

اعضای هیأت علمی به انحاء مختلف تشویق شوند تا دانشجویان تحصیلات تکمیلی را در کارهای پژوهشی خود درگیر کنند. با نهادینه شدن سازوکار پژوهانه، به نظر می‌رسد انجام این امر بهتر ممکن باشد.

از آنجا که نتایج تحقیق نشان داد، یکی از عوامل عدم مشارکت دانشجویان در انجام پژوهش، ضعف در زبان انگلیسی است، پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها در این زمینه برنامه خاصی تدارک ببینند. به عنوان مثال مأموریت ویژه گروه‌های زبان انگلیسی (و یا گروه‌های دیگر زبان‌های خارجی با توجه به تخصص‌های گوناگون) در دانشگاه‌ها (در این تحقیق، دانشگاه شاهد) را حداقل برای مدتی، توانمند کردن دانشجویان تحصیلات تکمیلی و حتی اعضای هیأت علمی در فهم تحقیقات علمی رشته‌های مختلف قرار دهند.

توسعه زیرساخت‌های پژوهش و فناوری در دانشگاه‌ها به طور حتم می‌تواند در افزایش مشارکت دانشجویان در انجام پژوهش موثر باشد. از جمله این موارد می‌توان به تسهیل در دسترسی به اینترنت برای دانشجویان اشاره کرد.

توسعه ارتباطات دانشجویان رشته‌های مختلف در انجام مطالعات میان رشته‌ای می‌تواند در افزایش

منابع

۱۲. زینالو، احمد (۱۳۷۶)، نگاهی به وضعیت پژوهش در جهان و ایران، مجله دانشگاه علوم پزشکی زنجان، شماره ۱، صص ۳۳-۲۹.
۱۳. عزیززی، فریدون (۱۳۸۰)، پژوهش در آموزش پزشکی، رهیافت، شماره ۲۴، صص ۴۴-۳۸.
۱۴. کوی، لوتان (۱۳۸۴)، آموزش و پرورش تطبیقی، ترجمه؛ محمد یمینی دوزی سرخایی، تهران، انتشارات سمت.
۱۵. اجتهادی، مصطفی (۱۳۷۷)، تحلیلی بر توانمندی ها و کاستی های نظام آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه ی پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، سال ششم، شماره ی ۳. شماره ی مسلسل ۱۷.
۱۶. خواجه شاهکوهی، علیرضا و بهمن صحنه (۱۳۸۷)، نقش آموزش عالی در توسعه اقتصادی، فصلنامه نامه آموزش عالی، دوره جدید، سال اول، شماره سوم، صص ۱۳۸-۱۲۵.
17. Hossaanein. R. S. (1998). Barriers to research in allied health, journal of allied health, vol.17, pp. 175-187.
18. Edwards. K. (2002). Short stops: peer support of scholarly activity, Journal academic medicine, vol.77, pp. 939-944.
19. Kraemer. L. G and Lyons. K. J. (1989). Research productivity of allied health faculty in academic health centers, journal of allied health, vol.18, pp. 349-359.
20. Cohen. M. D. and Jennings. S. G. (2002). Agreement and reproducibility of subjective methods of measuring faculty time distribution, Journal academic radiology, vol.9, pp. 1201-1208.
۲۱. رفاهی، مهتاب و همکاران (۱۳۷۹)، کیفیت پایان نامه و چگونگی اجرای آن: نظر سنجی از کارورزان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - مرداد ماه ۱۳۷۹، پژوهش در علوم پزشکی، سال ششم، شماره ۱، صص ۶-۱.
۲۲. جوادیان، یحیی (۱۳۸۱)، نگرش دانشجویان پزشکی در مورد اهمیت پژوهش، مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین، شماره ۲۲، صص ۶۷-۶۴.
۱. مصطرزاده، فتح الله (۱۳۷۷)، مروری بر اهداف کمی تحقیقات، رهیافت، شماره ۱۸، صص ۶۸-۶۴.
۲. خوش فر، غلامرضا (۱۳۷۹)، بررسی نقش تحقیق و مراکز تحقیقاتی در توسعه اقتصادی - اجتماعی، رهیافت، شماره ۲۲، صص ۱۰۳-۹۸.
۳. حری، عباس (۱۳۷۱)، طرح های تحقیقاتی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
۴. آقامحمدی، امیر و محمد خرمی (۱۳۷۸)، وضعیت پژوهش در ایران، واقعیت ها و راه چاره ها، رهیافت، شماره ۲۰، ۹۶-۱۱۲.
5. Gjerde. C. (1992). Where are articles by candidates for academic promotion published? Journal of family practice, vol. 34, pp 53-449.
6. Hafler. JP. And Fredrick. H. and Lovejoy. JR. (2000). Scholarly activities recorded in the portfolios of teacher-clinical faculty, academic medicine, vol.75, pp 52-649.
7. Dunder. H. and Lewis. R. (1998). Determinant of research productivity in higher education, research in higher education, vol.39, no.6, pp 607-31.
8. Tutarel. O.(2002). Geographical distribution of publications in the field of medical education. bmc med educ, apr, vol.2, no.1,p 3.
۹. عزیززی، فریدون (۱۳۷۴)، افق تحقیقات پزشکی در کشور، پژوهش در پزشکی، شماره ۲۰، صص ۱۴-۱.
۱۰. سیف الهی، علی (۱۳۸۱)، تنگنای مشارکت بخش دولتی در تحقیقات کشور، رهیافت، شماره ۲۷، صص ۱۱-۶.
۱۱. مرکز آمار ایران (۱۳۷۸)، گزارش عملکرد فعالیت های تحقیق و بررسی، شماره ۲۰، صص ۱۱۸-۱۱۳.
- یحیی، فریبا (۱۳۷۹)، تحول روند شاخص های تحقیقاتی، رهیافت، شماره ۲۳، صص ۲۶-۲۲.

۲۳. مهاجری، بهرام و محمد محبوب نیا (۱۳۷۶)، بررسی علل و عوامل مؤثر در عدم روی آوردن دانشجویان به تحقیق و پژوهش در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر. کتابچه خلاصه مقالات دومین کنگره تحقیق و پژوهش افضل پور کرمان، ص ۴۴.
۲۴. کرای، فریدون (۱۳۷۳)، بررسی نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه در خصوص موانع فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه صنعتی اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
۲۵. فضیلت خواه، حسن (۱۳۷۱)، بررسی موانع و مشکلات تحقیقات اجتماعی در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی.
۲۶. لاند، ک (۱۳۷۶)، خصوصیات یک محیط پژوهشی بارور، ترجمه‌ی فروهر معیری، رهیافت، شماره ۱۵، صص ۷۶-۷۲.
۲۷. شاه حسینی، مژگان (۱۳۸۱)، نیازسنجی در اولویت بندی طرح‌های پژوهشی کشور، رهیافت، شماره ۲۷، صص ۵-۲.
28. Haynes. B. and Haynes. A. (1998). Barriers and bridge to evidence based clinical practice, Journal British medical, vol. 31, no.7, pp 273-274.
۲۹. سرشتی، منیژه و همکاران (۱۳۸۶)، بررسی موانع انجام پژوهش از دیدگاه پرستاران و ماماها‌ی شاغل در بیمارستانهای شهر کرد در سال ۸۴-۱۳۸۳، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام، دوره پانزدهم، شماره دوم، صص ۱۳-۷.
۳۰. فعلی، سعید و غلامرضا پزشکی راد و محمد چیدری (۱۳۸۵)، بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت دانشجویان در فعالیتهای پژوهشی و تولید علم، فصلنامه پژوهش و
- برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ۴۲، صص ۱۰۷-۹۳.
۳۱. زمانی، عشرت و امین عظیمی (۱۳۸۳)، پژوهشی در زمینه مشارکت دانشجویان در تولید دانش، مجموعه مقالات آموزش عالی و توسعه پایدار، تهران، مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، جلد دوم، صص ۳۲۶-۳۰۹.
۳۲. پاریاد، رحمان؛ احمدرضا نصر اصفهانی و محمدجواد لیاقتدار (۱۳۸۳)، بررسی موانع ساختاری پژوهش در بین اعضای هیئت علمی گروههای آموزشی علوم انسانی دانشگاههای اصفهان و منطقه غرب کشور؛ مجموعه مقالات آموزش عالی و توسعه پایدار، جلد دوم، تهران، مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی.
۳۳. علمداری، علی کرم و اسفندیار افسون (۱۳۸۲)، موانع موجود در انجام فعالیت‌های پژوهشی از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاههای شهر یاسوج، ارمغان دانش، سال هشتم، شماره ۲۹، صص ۳۵-۲۷.
34. Hamilton. GA. (1986). Two faces of nurse faculty: teacher and research, Journal of advanced nursing, vol.11, no. 2, pp 217-223.
35. Commission of the European Communities. (2003). the role of the university in the Europe of knowledge, available at: www.worldlii.org/eu/cases/eccomm/.
36. Kotrlík. W.J. and Et al (2002), Factors associated with research productivity of agricultural education faculty, Journal of agricultural education, Vol. 43, No. 3, pp 110-116.
۳۷. مکنون، رضا (۱۳۷۵)، بررسی روشهای تعیین اولویتهای تحقیقاتی توسط کمیسیونهای شورای پژوهش های علمی کشور، رهیافت، شماره ۱۲، صص ۳۰-۲۴.
38. Stange. K. C. (1996). Primary care research, Barriers and opportunities, Journal of family practice, vol.42, no. 2, pp.192-197.